

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. II. An præterita, præsentia, & fatura sint Deo physicè præsentia in
æternitate?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

reali & physica. Priorem partem cum Scoto sequuntur plerique DD. è Soc. Posteriorem Thomista. Sit ergo.

§. II.

An praeiterita praesentia & futura sint DEO physice praesentia in aeternitate DEI?

7. Notandum primò. Sicuti res omnes futurae pro intrinseca & propria mensura habent creatam durationem, vel aevi, vel temporis, ita pro extrinseca & aliena mensura habere aeternitatem DEI: quippe quae infinita in genere durandi & mensurandi omnem finitam durationem in se eminenter continet.

8. Notandum secundò. In hac quaestione, quae magis in modo loquendi & explicandi, quam in re ipsa habet difficultatem, non esse sensum, utrum res futurae per quamdam anticipatam sui productionem distinctam ab eâ, quae producitur in tempore, realiter ab aeterno existant? constat enim ex fide, quaecumque producta sunt, in tempore esse producta: sed utrum aeternitas ratione suae infinitae continentiae se se virtualiter extendens ad omnes temporum differentias, easdem cateroquin in sua intrinseca natura fluentes ac transeuntes; in sua incommutabili & indivisibili similitudine faciat extrinsecè praesentes, & ex propria ratione aeternae mensura à DEO praesentialiter cognoscibiles. Unde

9. Notandum tertio. Sicut in aliis divinis perfectionibus; ita etiam in aeternitate DEI posse considerari duplicem perfectionem, intensivam & extensivam. Intensiva est, quatenus est ipsi divinae substantiae infinita durandi ratio, seu infinita & incommutabilis permanentia essendi. Extensiva est, quatenus in se indivisibilis & immobilis eminenter aequivaleret omnibus partibus & differentis temporis continui & discreti, tanquam suprema mensura & causa omnium durationum. Unde sicut in divina bonitate omnes creabiles bonitates, in veritate increata omnes veritates participatae, sic in aeternitate continentur & resplendent omnes durationes possibiles, & siquidem sint per decretum determinatae, etiam durationes futurae.

10. Notandum quarto. Tria esse praedicata aeternitatis bene ante oculos habenda. Primum est, *infinitas durandi*, ratione cujus omnes inferiores durationes eminenter continet, iisque aequivaleret. Secundum est, *indivisibilitas*, ratione cujus non potest per partes, quas nullas habet, temporaneae & successivae durationi coexistere; sed necessariò se tota singulis partibus durationis virtualiter coextenditur: quemadmodum anima in se formaliter indivisibilis toti corpori, & corpus Christi propter indivisibilem modum existendi omnibus & singulis speciebus Eucharisticarum partibus totum coexistit. Tertium est, *inmutabilis uniformitas*, per quam aeternitas, quicquid semel mensurat ac possidet, invariabiliter mensurat ac possidet. Unde aeternitas non se habet ad instar baculi in fluvio defixi, ut sicut ille partibus aquae successivè allucentibus sit praesens unam post alteram

expectando; sic illa rerum in hoc orbe sibi succedentium vices in se tamen invariata expectet, & tunc demum eas mensuret, iisque coexistat, cum in propria duratione extra suas causas posita fuerint: nam expectare rerum successione & fluxu, unum mensurare post alterum circumscriptarum & mutabilium durationum sunt propria. S. Anselm. Monol. c. 22. & cum aeternitatis similitudine infinite immutabili & indivisibili repugnant. Finge animo infinitum tempus; certe in finito tempore quicquid fuit, vel erit, coexistet, licet non toti tempori, sed aliis atque aliis ipsius partibus. Quòd si per impossibile non haberet partes, jam omnis duratio ipsi toti coexistet. Ita enim verò de aeternitate sentiendum: est hinc infinita duratio, & ita ipsi coexistere est necesse, quicquid unquam existit; cumque rursus sit indivisibilis, & tota simul, quicquid ipsi coexistit, toti coexistit. His positis sit

CONCLUSIO. *Non tantum ea, quae existunt, sed quaecumque praeiterita & futura aeternitati divinae physice sunt praesentia.* Probatur primò è S. scriptis. Nam Apost. ad Hebr. 1. loquens de Filio dicit: *per quem fecit & saecula*, sed in saeculis quadam etiam sunt futura: ergo coram DEO etiam futura sunt facta: si facta: ergo non objective tantum praesentia.

Rursus ad Rom. 4. de Abraham ita loquitur: *Patrem multarum gentium posuit ante DEVM, qui vocat ea, quae non sunt, tanquam ea, quae sunt.* Ubi, quod in se ipso erat futurum, explicat per verbum de praeiterito, *posuit*, ut ostendat, etiam futura DEO (ante DEVM) jam esse praesentia: quod etiam ratione confirmat, cum dicit: *qui vocat ea, quae non sunt, tanquam ea, quae sunt.* quasi diceret: sic intuetur facienda, sicut facta, nec minus futura sunt ipsi praesentia, quam ea, quae jam sunt facta. Tandem Job. 14. dicitur: *Numerus mensurum eius apud te est; ubi ly est, exprimit temporum nostrorum coram DEO stantem praesentiam; ita exponente D. Gregorio 12. Moral. c. 1. quoniam apud omnipotentem DEVM etiam labentia stant, apud eum esse numerum mensurum nostrorum perhibet.*

Probatur secundò autoritate SS. PP. in primis S. August. 4. de Trin. c. 17. apud DEVM, inquit, *praeiterita & futura stant, & l. 5. c. 16. apud DEVM nec praesentia transeunt & futura jam facta sunt.* S. Greg. M. 20. Moral. c. 23. *in aeternitate nec praeiterita, nec futura reperiri queunt, sed cuncta mutabilia immutabiliter durant, & quae in se ipsi existere simul non possunt, illi simul omnia assistunt, nihilque in illa praeiterit, quod transiit, quia in aeternitate modo quodam incomprehensibili cuncta volumina saeculorum manent, currentia stant.* S. Petr. Dam. ep. 4. de omni. DEI c. 8. *omnia quae apud nos elabendo discurrunt, & per temporum vicissitudines se variant, apud illud hodie (aeternitatis) stant & immobiliter perseverant.* In illo hodie dies ille adhuc immobilis est, in quo mundus esse sumpsit originem; in illo jam & ille nihilominus est, in quo iudicandus est per aeterni iudicii equitatem. Boetius de consol. *Coram DEO praesentia non transeunt, fixa stant, futura non expectantur, omnia sunt simul, etiam nobis successiva.* Ex his porro & ejus

& ejusmodi pluribus auctoritatibus quas refert Ruiz disp. 29. sect. 4. & Reding. contrav. 3. n. 5. vides script. & PP. de futuris respectu DEI loqui, illa iam facta esse, simul durare, assistere, fixa stare immobiliter perseverare, &c. quae omnia rerum praesentiam physicam in DEI aeternitate loquuntur.

13. Respondes; obiectivam quidem praesentiam per haec & similia astrui, non physicam & realem. Sed contra est primo: quod si SS. PP. intelligerent tantum intentionalem & obiectivam rerum fluentiam praesentiam omnibus cognoscentibus communem, frustra illam S. Greg. l. c. incomprehensibilem. Greg. Nyss. l. 1. contra Eunom. inexplorabilem, dixisset, frustra haec. S. Anselm. Monol. c. 22. diceret, tam contraria secundum prolationem, tam necessaria secundum probationem. Contra est secundo, quod per obiectivam praesentiam non recte dicitur aliquid factum esse: uti nec crastina dies, quantumvis in mea cognitione praesens, recte dicitur illuxisse. Contra est tertio, quod praesentia tantum obiectiva optime stat cum vera & propria praesentia futurorum: imò haec non potest esse sine illa: atqui SS. PP. negant in DEO proprie dari praesentiam futurorum, eò quod respectu ipsius nihil sit futurum. Ita S. August. l. 2. ad Simplicium, q. 2. quid est praesentia, nisi scientia futurorum? quid autem futurum est DEO, qui omnia supergreditur tempora? S. Anselm. l. d. cap. 12. Praesentia DEI non proprie dicitur praesentia; cui enim omnia semper sunt praesentia, non habet futurorum praesentiam, sed praesentium scientiam. Contra est quarto, quod SS. PP. loquuntur de aeternitate cetera specialia attributa, sed attributum aeternitatis non pertinet ad genus cognitionis sed durationis realis; ergo quatenus causat praesentiam rerum, non causat praesentiam obiectivam, sed realem.

14. Probatur tertio auctoritate D. Thoma, cuius mens pro veritate nostrae conclusionis ita ostenditur S. D. praesentiam futurorum in aeternitate distinguit ab illa, quam habent in cognitione: ergo illa praesentia non est obiectiva, sed realis. Consequenter manifesta, quia alius modus praesentiae non est assignabilis. Antec. prob. primo, hic. q. 14. a. 13. docet S. D. quod omnia quae sunt in tempore, sunt DEO ab aeterno praesentia, non solum ea ratione, quae habet rationes rerum apud se praesentes (ut quidam dicunt) sed quia ejus intuitus ferret ab aeterno super omnia, prout sunt in sua praesentia. Ecce S. Doct. opponit & contradistinguit praesentiam, quae res DEO in sua praesentia sunt praesentes, ab illa obiectiva, quae sunt praesentes in cognitione & ideis, per quas rationes rerum habet apud se.

Secundo hanc ipsam distinctionem clarius exprimit in 1. dist. 38. q. un. a. 5. in c. ubi dicit: quod DEVS omnia contingentia in temporibus diversis ab aeterno praesentia videt, non tantum ut habentia esse in cognitione sua, ergo praeter praesentiam in esse cognita, agnoscit aliam, quae non alia potest esse, quam realis & physica.

Tertio juxta S. Doct. cit. q. 14. DEVS futura cognoscit praesentia, prout unumquodque eorum est actu in se ipso; sed praesentia, quae sunt acta in seipsis praesentia, est realis & physica, non

tantum obiectiva, quae habetur sufficienter per speciem rei.

Quarto. Idem S. Doct. ex eo probat, quod DEVS praesentia cognoscit omnia futura, quia sunt praesentia in aeternitate: ergo distinguit praesentiam quam habent in aeternitate, à praesentia, quam habent in cognitione. Consequenter prob. quia si S. Doct. per praesentiam in aeternitate solum intelligeret obiectivam praesentiam in esse cognita, probaret idem per idem, essetque perinde, ac si diceret: ideò videt DEVS omnia praesentia, quia videt omnia praesentia, cum obiectiva praesentia nil aliud sit, quam simul cognosci. Antec. verò constat ex cit. a. 13. q. 14. in c. illis verbis: licet contingentia fiant in actu successive, non tamen DEVS successive cognoscit contingentia prout sunt in suo esse, sicut nos, sed simul: quia sua cognitio mensuratur aeternitate, sicut etiam suum esse. Aeternitas autem tota simul existens ambit totum tempus, &c. Et 3. con. Gent. c. 154. futura contingentia soli divinae cognitioni subsunt, quia ea in se ipsis videt, cum sint ei praesentia ratione sua aeternitatis. Similia habet q. 2. de ver. a. 12. & aliis plur. locis.

Quinto S. Doct. negat l. sup. cit. & l. 1. contra Gentes c. 66. res sibi invicem esse praesentes, quae sunt DEO praesentes in aeternitate: sed per obiectivam praesentiam sunt sibi quoque praesentes, ergo S. Doct. aliam praesentiam intelligit, quam obiectivam.

Probatur quarto ratione. Illud omne est praesens in aeternitate, secundum esse physicum, cuius reali durationi aeternitas DEI indivisibiliter coexistit, sed aeternitas DEI coexistit indivisibiliter omnium creaturarum reali durationi: ergo illa omnes sunt in aeternitate DEI praesentes secundum esse physicum & reale. Major probatur: Certum est, quod aeternitas tanquam suprema & infinita duratio, coexistat omni omni rei physice in aliqua temporis differentia producta. Vel ergo omnibus coexistit tota simul uniformiter & immutabiliter; vel non? Si secundum, jam contra hypothesein non esset aeternitas: haec est enim immutabilis & indivisibilis duratio, unum praesentia liter stans nunc. Si primum habetur intentum: quia si omnibus tota simul coexistit aeternitas, omnia facit sibi praesentia, & quidem juxta suam physicam durationem & existentiam: quid enim est aliud praesentia, quam coexistentia? Minor est certa: quia aeternitas DEI quatenus infinita ambit omne tempus, omnemque durationem realem; quatenus indivisibilis, sic tota assistit omnibus, & non per partes. quatenus immutabilis in ratione mensurae, sic non exspectat adventum unius temporis post aliud; sed suo modo nempe praesentia liter & immutabiliter cuncta mensurat. Sic anima indivisibilis omnibus partibus corporis, quamvis diversa loca occupantibus indivisibilis tota assistit, & indivisibile centrum correspondet omnibus lineis à centro ad peripheriam ductis.

Probatur quinto. Nisi creatura DEO essent physice in aeternitate praesentes, DEVS ab aeterno non haberet de futuris scientiam visionis: consequens est absurdum, ergo, seq. prob. scientia visionis est cognitio rei in se physice praesentis; sed si creatura non sint in aeternitate DEO praesentes,

DEUS ab aeterno non habet cognitionem de ipsis, ut in se physicè presentibus: ergo de ipsis ab aeterno non habet scientiam visionis. Majorem infra ostendemus, min. est se clara.

Confirmatur. Si res aliquando sint DEO physicè presentes, aliquando non sint physicè praesentes, sequitur scientiam DEI de rebus fore mutabilem. Conseq. est absurdum: ergo. Sequela probatur. Illa scientia aliquando esset, & aliquando non esset intuitiva, quando physicè non existerent: ergo esset mutabilis.

Ais: tantum fore mutabilem extrinsecè & ex parte rei visæ, non autem intrinsecè & ex parte visionis. *Contra* est primò. Quòd visio sit actus immanens, qui absque intrinseca immutatione videntis aliter se habere non potest. *Contra* est secundò. Si decretum DEI de ponendo Antichristo transiret in Decretum de non ponendo Antichristo, non esset extrinseca, sed intrinseca mutatio ex parte actus; ergo si scientia intuitiva transeat in non intuitivam & abstractivam, vel è converso, non tantum erit extrinseca, sed intrinseca mutatio ex parte actus. Non enim minus scientia est actus immanens DEI, quam Decretum.

§. III.

Solvuntur objectiones.

17. **O**bjc. primò auctoritatem SS. PP. è quibus D. August. l. 1. de Gen. ad litt. c. 18. dicit: *Res antequam fierent, erant, & non erant: Erant in DEI scientia, non erant in sua natura.* Ubi videtur exclusà physicà praesentia solam objectivam admittere. Rursus serm. 11. de v. Ap. *DEVS habet electos suos apud semetipsum non in sua natura, sed in praesentia sua.* Huc pertinent plura dicta SS. PP. copiosè congesta ab Henr. à S. Ign. n. 106. & sequentibus ubi dicunt, *omnia ante conspectum DEI praesto esse, ipsum cuncta praesentem videre, &c.* quæ omnia videntur tantum indicare praesentiam in esse cognito. Hoc ipsum videtur velle S. D. q. 12. d. Ver. a. 3. dicens: *quòd ea, quæ in se ipsis non sunt, apud DEVM existant, in quantum sunt ab ipso cognita & praordinata.*

Resp. Cum SS. PP. & S. D. l. cit. affirmant praesentialitatem cognitionis, non ideò negare, sed affirmare creaturarum praesentiam secundum realem durationem, quippe quæ fundamentum est praesentiae & cognitionis intuitivæ. Hinc D. Th. 3. contra gent. c. 154. sup. citato, causam visionis reddit, *cum sint ei praesentia ratione sua aeternitatis.* Et D. Aug. Solil. c. 12. *quòd ego per successus dierum & temporum hinc ad mille annos hujus temporalitatis expecto, in conspectu aeternitatis tuae iam factum est, & quòd futurum est, iam factum est.*

Cum igitur D. Augustinus negat aliquid esse coram DEO in sua natura, loquitur de creaturis in sua propria mensura, intrinseca duratione, & passiva immutatione consideratis: sic enim utique omnia sunt in tempore condita.

18. **O**bjc. secundò. Si DEO omnes creaturae essent physicè praesentes in aeternitate, tunc omnes eidem ab aeterno physicè coexistèrent: sed hoc inprimis repugnat S. script. ex qua constat, omnia incepisse in tempore. Repugnat secundò doctrinæ

fidei, quæ dicit nihil fuisse ab aeterno praeter unum DEVM &c. Repugnat tertio dictis SS. PP. qui agnoscunt aeternitatem fuisse, antequam essent creaturae; sic enim D. Augustinus 12. d. Civ. c. 28. *Si potentiam suam DEVS à rebus subtrahat, ita non erunt, sicut antequam fierent, non fuerunt: ante dico aeternitate, non tempore.* Repugnat quarto rationi, quia vel coexistèrent secundum mensuram propriae durationis, vel secundum mensuram aeternitatis: non secundum mensuram propriae durationis, ut patet; non secundum mensuram aeternitatis; quia hæc non est ipsis ratio durandi, sed DEO. Aut si ipsis esset etiam ratio durandi ab aeterno, esset etiam ratio infinitè & in aeternum durandi, cum hoc sit proprium aeternitatis.

Resp. neg. seq. maj. quia creaturam esse ab aeterno vel coexistere DEO ab aeterno, significat creaturam secundum esse suum intrinsecè passivè immutatum, adeoque in propria durationis mensura coextendi ad totam aeternitatem, quod falsum est: creaturam verò esse DEO praesentem in aeternitate, tantum significat infinitam durationem divinæ aeternitatis virtualiter coextendi secundum aliquam virtuales sui partem, ad illam ipsam durationem & differentiam temporis, in qua creatura aliquando erit producenda, jamque hoc ipso propter suam infinitam praesentialitatem divino conspectui tanquam productam & suæ aeternæ actionis realem terminum extrinsecè connotatum praesentare (quod etiam voluit S. D. cit. a. 13. in c. dicens, *omnia quæ sunt in tempore, DEO esse ab aeterno praesentia.*)

Unde propriè loquendo potius esset dicendum aeternitatem coexistere futuris, quam futura aeternitati: cum ratio praesentiae, non sit extensio existentiae create ad aeternitatem sed virtualis extensio aeternitatis ad durationem creaturæ. Cum igitur objectæ auctoritates tantum loquantur de rebus quatenus passivè immutatis & in propria durationis mensura consideratis, nihil nobis officiant.

Ad objectam rationem. Resp. creaturas DEO coexistere in aeternitate tanquam mensura extrinseca, ad quod non requiritur, ut aeternitas sit ipsis creaturis ratio durandi; sed quòd tanquam suprema & infinita mensura durandi ad omnem temporis differentiam, omnemque creatam durationem sese virtualiter extendat, eamque extrinsecè connotet.

19. **O**bjc. tertio. Est inintelligibile, quòd res, quæ nondum sunt, sint praesentes; & quæ nondum existunt, coexistant: sed hoc dicitur in nostra sententia, quid enim est aliud, futura secundum esse reale physicum esse praesentia in aeternitate, quam coexistere aeternitati, priusquam sint? non enim sunt, antequam per sui passivam immutationem proprium esse & in propria mensura acceperint.

Resp. Est inintelligibile, ut aliquid sit praesens, antequam sit per coextensionem & quasi retro tractionem sui esse realis & producti ad mensuram excedentem, conc. per ipsius aeternitatis seu mensuræ excedentis virtuales coextensionem ad illam ipsam durationem, in qua aliquando est, & per ipsius extrinsecam connotationem, nego hoc enim